

Hvem må hvad, når menighedsrådet vil bygge, vedligeholde, renovere, anskaffe, købe og sælge. Sagsgangen i Haderslev Stift.

Menighedsrådet træffer beslutning om

(Menighedsrådet kan ikke træffe beslutning vedr. umistelige kirkegårde)

Murværk/konstruktioner kirkebygning: <i>Løbende vedligeholdelse, dvs. arbejder, der ikke indebærer indgreb/ændring i mur- eller træværk, herunder udvendig kalkning</i>
Kirkebygninger under 100 år: <i>Istandsættelse</i>
Inventar over 100 år: <i>Løbende vedligeholdelse, dvs. arbejder, der ikke indebærer indgreb/ændring i mur- eller træværk</i>
Inventar under 100 år, bortset fra alter, døbefont og prædikestol: <i>Anskaffelse, ændring, istandsættelse. Varmeanlæg, tårnure, orgler og klokker skal godkendes af stiftsøvrigheden uanset hvad</i>
Mobil affugter: <i>Anskaffelse</i>
Orgel: <i>Indkøb af mindre flytbart orgel og rensning/almindelig vedligehold af orgel</i>
Kirkesølv: <i>Anskaffelse og istandsættelse</i>
Bøger/indsamlingsbøsser/indsamlingsbog/sygeberettelsessæt: <i>Anskaffelse</i>
Kirkegården: <i>Løbende vedligeholdelse (også de umistelige kirkegårde), anvendelse, udvidelse og nedlæggelse (dog ikke de umistelige kirkegårde)</i> HUSK: <ul style="list-style-type: none">
• <i>Indhent en udtalelse fra kirkegårdskonsulenten</i>
• <i>Nationalmuseet skal kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde på kirkegården</i>
• <i>Lokalt museum skal kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde uden for kirkegården</i>
• <i>Der er mulighed for at få projektet med på stiftets konsulentrunde</i>
• <i>Der er mulighed for via stiftet at indhente udtalelse fra den kgl. Bygningsinspektør og Nationalmuseet (Det koster ikke noget for menighedsrådet).</i>
Belysning af kirkegårdsgangarealer og kirkebygning: <i>Anskaffelse og etablering og valg af belysningsarmaturer</i> <i>at</i> HUSK: <ul style="list-style-type: none">
• <i>Indhent en udtalelse fra kirkegårdskonsulenten.</i>
• <i>Nationalmuseet skal kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde på kirkegården</i>
• <i>Der er mulighed for at få projektet med på stiftets konsulentrunde</i>
• <i>Der er mulighed for via stiftet at indhente udtalelse fra den kgl. Bygningsinspektør og Nationalmuseet (Det koster ikke noget for menighedsrådet).</i>

Belægning på kirkegården: Løbende vedligehold og ny belægning/bedre adgangsvej

HUSK:

- Indhent en udtalelse fra kirkegårdskonsulenten i tilfælde af ny belægning. (Ofte en meget kompleks opgave med både tekniske og designmæssige udfordringer)
- Nationalmuseet **skal** kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde på kirkegården
- Lokalt museum **skal** kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde uden for kirkegården
- Der er mulighed for at få projekt vedr. ny belægning med på stiftets konsulentrunde
- Der er mulighed for via stiftet at indhente udtalelse fra den kgl. Bygningsinspektør og Nationalmuseet (Det koster ikke noget for menighedsrådet).

Registrerede gravminder: Løbende vedligeholdelse, istandsættelse og flytning/placering på kirkegårde

Kirkegårdens indhegning, indgangsparti herunder diger: Løbende vedligeholdelse

Kirkegårdens indretning: Ændring og regulering, herunder anlæggelse af materialeplads/depotplads og fjernelse af træer på kirkegården

HUSK:

- Indhent en udtalelse fra kirkegårdskonsulenten
- Nationalmuseet **skal** kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde på kirkegården
- Der er mulighed for at få projekt med på stiftets konsulentrunde
- Der er mulighed for via stiftet at indhente udtalelse fra den kgl. Bygningsinspektør og Nationalmuseet (Det koster ikke noget for menighedsrådet).
- Hvis træ(er) er en del af kirkegårdens indhegning/indgangsparti **skal** stiftet tillade fjernelse

Bygninger til brug for kirkegården (fx graverbygning, maskinhus, materialeplads): Køb, salg, opførelse, ombygning, nedrivning, vedligeholdelse og istandsættelse

HUSK:

- Indhent en udtalelse fra kirkegårdskonsulenten
- Nationalmuseet **skal** kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde på kirkegården
- Lokalt museum **skal** kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde uden for kirkegården
- Der er mulighed for at få projektet med på stiftets konsulentrunde
- Der er mulighed for via stiftet at indhente udtalelse fra den kgl. Bygningsinspektør og Nationalmuseet (Det koster ikke noget for menighedsrådet).
- Tjek om der er en Exner- fredning (kirkefredning) eller om bygning ligger inden for de registrerede kirkeomgivelser. Husk i givet fald at inddrage stiftet i processen. (se vejledningen s. 10-15)
- Ved salg af bygninger **skal** provenuet indbetales til kirke – og præsteembedekapitalen ("stiftsmidlerne")

Bygninger til brug for kirken: Løbende vedligehold/istandsættelse

Arealer til brug for kirkegården: Køb, salg af arealer samt vedligeholdelse og beplantning af arealer uden for kirkegården.

HUSK:

- Indhent en udtalelse fra kirkegårdskonsulenten
- Der er mulighed for at få projektet med på stiftets konsulentrunde
- Der er mulighed for via stiftet at indhente udtalelse fra den kgl. Bygningsinspektør og Nationalmuseet (Det koster ikke noget for menighedsrådet).
- Ved salg af arealer **skal** provenuet indbetales til kirke – og præsteembedekapitalen ("stiftsmidlerne")

Parkeringsplads til kirken og/eller kirkegården: Anlæggelse, udvidelse og nedlæggelse

HUSK:

- *Indhent en udtalelse fra kirkegårdskonsulenten*
- *Nationalmuseet **skal** kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde på kirkegården*
- *Lokalt museum **skal** kontaktes, hvis der skal foretages gravearbejde uden for kirkegården*
- *Der er mulighed for at få projektet med på stiftets konsulentrunde*
- *Der er mulighed for via stiftet at indhente udtalelse fra den kgl. Bygningsinspektør og Nationalmuseet (Det koster ikke noget for menighedsrådet).*
- *Hvis parkeringspladsen tænkes anlagt inden for en kirkefredning (Exner-fredning) eller inden for de registrerede kirkeomgivelser, er det vigtigt, at stiftet inddrages i processen. (se vejledningen s. 10-15)*

Tjenestebolig for præst (ikke fredet bygning): *Løbende vedligeholdelse og istandsættelse*
(Efter d. 1. januar 2029 overgår opgaven som udgangspunkt til provstiudvalget)

Tjenestebolig for præst (fredet bygning): *Løbende vedligehold*
(Efter d. 1. januar 2029 overgår opgaven som udgangspunkt til provstiudvalget)

Landbrugsbygning: *Løbende vedligeholdelse og istandsættelse*
(Efter d. 1. januar 2029 overgår opgaven som udgangspunkt til provstiudvalget)